Merknadsskjema – Planoppstart 18.12.2025 – 08.02.2026

Plannavn	Årstad. Gnr. 162, bnr. 53 mfl. Møllendalsveien, politihus
Arealplan-ID	71950000
Saksnummer	PLAN-2025/16923
Utarbeidet av	Henning Larsen AS og Statsbygg
Sist revidert	01.07.2026

Nr.	Avsender	Hovedpunkt i innspill/uttalelse	Forslagsstillers kommentar
PRIVATE INNSPILL			
1	Martin Sælen Halvorsen Gnr. 162, bnr. 2 Zinken Hopps gate 9 17.12.2025	1. Ber om at vegforbindelse fra Zinken Hopps gate til hovedveg opprettholdes.	1. Tatt til følge. Planforslaget legger ikke opp til endring av vegsystemet for Zinken Hopps gate.
2	Axel Bergsnov Lorentzen og Lene Olsen Gnr. 162, 102 Klaus Hanssens vei 33A 07.01.2026	1. Merknadsstiller er beboer i Klaus Hanssens vei 33A og har stue i 1. etasje med hovedutsyn mot nord og vest. Har forståelse for behovet for nytt politihus i Bergen og har ingen innvendinger mot formålet med planen. Denne merknaden gjelder konsekvenser for bokvalitet knyttet til byggehøyde, volum og visuell påvirkning for omkringliggende boligbebyggelse. Slik planinitiativet er omtalt, åpnes det for bebyggelse med betydelig høyde (omtrent 6–8 etasjer) i skrånende terreng ned mot Møllendalsveien. For boliger som ligger høyere i terrenget langs Klaus Hanssens vei innebærer dette risiko for redusert fjernutsikt, romfølelse og visuell åpenhet, særlig i vestlig retning. For leiligheter i 1.etasje vil påvirkningen i hovedsak gjelde øvre del av synsfeltet og bakgrunnsutsynet, snarere enn direkte nærvirkning eller innsyn. Likevel er dette forhold som har betydning for opplevd bokvalitet og bomiljø.	1. Tatt til etterretning. Politihuset vil omfatte et betydelig volum, og konsekvenser nye bygg vil gi for omgivelsene var vært blant de mest sentralt tema som det er jobbet med i denne plansaken. Ved å anvende både Møllendalsveien 31 og Klaus Hanssens vei 22 vil det være mulig å realisere et konsept som ikke virker like dominerende som det som ble framvist i planinitiativet. Ny bebyggelse i form av både politihus og nærings/kontorbygg i Klaus Hanssens vei vil gi noen visuelle konsekvenser for omgivelsene, men totalt sett vil ikke disse tiltakene være negative for bokvaliteten i området. Realisering av politihuset vil også gi en rekke positive bidrag til området gjennom transformasjon, etablering av en viktig samfunnsfunksjon, nye arbeidsplassaer, gangforbindelser, oppgraderte utearealer og byrom.

		2. Før / etter – kort beskrivelse av opplevd endring: Før utbygging: Fra stue i 1. etasje i Klaus Hanssens vei 33A oppleves i dag et relativt åpent og sammenhengende visuelt rom mot nord og vest. Utsikten preges av gate, avstand til lavere liggende bebyggelse og et bakteppe av byrom og himmel. Etter foreslått utbygging: Med et nytt politihus av foreslått høyde i det lavere terrenget mot Møllendalsveien vil deler av den vestlige fjernhorisonten erstattes av et større bygningsvolum. For leiligheter i 1. etasje vil dette hovedsakelig oppleves som redusert visuell åpenhet i øvre del av synsfeltet, mens nærutsikten mot Klaus Hanssens vei i hovedsak vil bestå. Dagslysforhold forventes i begrenset grad påvirket. 3. Anmodning i det videre planarbeidet Merknadsstiller ber om at følgende belyses tydelig i reguleringsplanen: - illustrasjoner og snitt som viser foreslått bebyggelse sett fra Klaus Hanssens vei, i realistisk øyehøyde fra 1. etasje - vurdering av om byggehøyde, volumoppdeling eller tilbaketrekking av øvre etasjer kan redusere negativ visuell påvirkning mot eksisterende boligbebyggelse - en samlet vurdering av konsekvenser for bokvalitet, ikke bare funksjonelle og byutviklingsmessige hensyn. Dette vil bidra til en bedre avveining mellom behovet for nytt politihus og hensynet til eksisterende boliger i området.	2. Tatt til etterretning. Høydene til planlagte bygg er planlagt med en differensiering som blant annet skal ivareta siktakser og tilpassing til omgivelsene. Det vises til vedlagte tegninger i planforslaget. Ifm. offentlig ettersyn skal det arrangeres åpen kontordag der det vil være mulig å få enda mer informasjon om prosjektet. 3. Tatt til etterretning. Det er utarbeidet snitt og perspektiver som gir et inntrykk av hvordan ny bebyggelse kan framstå. Det gjøres oppmerksom på at planforslaget regulerer de maksimale rammene for nye volumer. Det faktiske tiltaket kan bli noe mindre. Når det gjelder Klaus Hanssens vei 24 så foreligger det ennå ikke et konkret prosjekt for denne eiendommen, men siden eiendommen inngår i planområdet må den reguleres.
3	Hartveit Eiendom AS v/Berit Hartveit 05.02.2026 Møllendalsveien 15 og 17 Gnr. 162, bnr. 59 og 60	1. Etter vårt syn er det ikke ønskelig å etablere politihus i Møllendal. Dette går på tvers av områdereguleringsplanen som ble endelig vedtatt 09.08.2025. I denne planen er hovedformålet bolig, i tillegg til næring i form av tjenesteyting og/eller kontor. Møllendal vest har stort behov for transformasjon, men denne må bygge opp under den utvikling som allerede er påbegynt i Møllendal øst, hvor det er oppført og bygges en rekke boliger, i tillegg til det etablerte og kommende nybygg for Fakultet for Musikk, kunst og design. Grønneviksøren har lenge vært på planleggernes bord, først i form av Europan konkurransen, og så med kommunens deleboligprosjekt, i tillegg til planene for Elveparken og Strandparken. 2. Det er svært beklagelig om BIR-tomten nå blir omregulert til politihus, - med et volum som helt sprenger skalaen for området. Den skisserte bebyggelsen innebærer tap av utsikt for bakenforliggende bebyggelse, i tillegg til å gi slagskygge på Strandparken som kommunen har framhevet som en av de fire storsatsingene rundt Store Lungegårdsvann.	1. Tatt til etterretning. Poltihuset vil representere en viktig funksjon og arbeidsplass på Møllendal. Planmyndighetene er ikke negative til at sentrumsformål SF2 omreguleres til offentlig tjenesteyting. 2. Tatt til etterretning. Konsekvensene nye bygningsvolum vil få for sol- og siktforhold er vist i planforslaget. Planforslaget sikrer at det gjennomføres arkiteknoniske grep for å dempe volumenes virkninger.

		3. Et politihus vil heller ikke tilføre aktive fasader med publikumsrettede tilbud mot Møllendalsveien. Det er viktig å skape attraktive byrom i denne delen av Møllendal / langs Store Lungegårdsvann, og etablering av politihus vil ikke bidra til dette.	3. Tatt til etterretning. Det er utarbeidet en formingsveileder for politihuset som blant annet adresserer tema som første etasje, inngangsparti og forhold mot byrom. Politihuset skal ha god arkitektonisk kvalitet.
		4. Merknadsstiller vil også påpeke at Møllendalsveien har store utfordringer med framkommelighet for bil i morgen – og ettermiddagsrushet. I tillegg respekteres ikke gjeldende fartsgrense på 40 km/t, noe som tidvis skaper trafikkfarlige situasjoner. Møllendal står også overfor større utbyggingsprosjekter i kommende år: Griegakademiet og deleboligene på Grønneviksøren. Her vil det bli ytterligere trafikkøkning i Møllendalsveien i byggefasen.	4. Tatt til etterretning. Det er gjennomført trafikkvurderinger som redegjør for den trafikale situasjonen i Møllendalsveien. I forhold til da Møllendalsveien 31A ble benyttet til gjenvinningsstasjon (fram til sommeren 2025) vil trafikkmengdene gå ned. Realisering av politihuset vil medføre noen tiltak for å forbedre trafikksikkerheten langs Møllendalsveien.
		5. Vi registrerer forøvrig at grunneier BIR har varslet oppstart av eget planarbeid, som følger opp målsettingene i områdereguleringsplanen. Dette vil merknadsstiller gi sin fulle støtte til.	5. Tatt til orientering. Denne plansaken går parrallelt og behandles av Plan- og bygningsetaten. Statsbygg og BIR er i dialog vedr. tomtekjøp.
		6. Hartveit Eiendom AS eier Møllendalsveien 15 og 17. I disse bygningene er første etasje og deler av andre etasje utleid til bilverksted, hjulstillingsverksted og kunstgallerier. Det har vært drevet bilverksted i eldste del av Møllendalsveien 17 siden 1939. Møllendalsveien 17 er definert som «Teknisk kulturminne» i Bergen kommunes kulturmiljøplan. Driften av bilverkstedet, hjulstillingsverkstedet samt de to kunstgalleriene Tag Team Studio og Kunstgarasjen er helt avhengig av at dagens mulighet for langsgående kundeparkering langs fasadene, samt innkjøring mellom nr. 17 og 19 til bakplass i 1. etasje og verkstedslokaler i 2. etasje på nr. 17, og oppkjøring til kundegarasjen i 2. etasje på nr. 15 opprettholdes. Det samme gjelder bruk av alle kjøreporter i fasadene til nr. 15 og 17. En eventuell ny regulering av Møllendalsveien må ivareta alt det foranstående, både parkeringsmulighetene langs fasadene, inn- og utkjøring til bakplass 1. etasje nr. 17 og til lokaler i 2. etasjer i hhv. nr. 15 og 17, samt uhindret bruk av alle kjøreporter i fasadene. Dette er nødvendig for at den historiske bruken av bygningene kan videreføres. Selv om merknadsstiller sine bygninger ikke inngår i reguleringsplanen, vil en endret regulering og bruk av Møllendalsveien kunne få store konsekvenser for våre bygg.	6. Tatt til etterretning. Det kan være aktuelt å stramme inn parkeringsmulighetene langs fasadene til Møllendalsveien 17 og 19 som henvender seg mot Møllendalsveien. Arealet som i dag benyttes til kantparkering er regulert til offentlig annen veggrunn i områdeplanen. I senere faser kan det være aktuelt å utarbeide en ny skiltplan som begrenser omfanget av kantparkering langs Møllendalsveien 15 og 17. Det vises til den vedlagte trafikkanalysen som følger planforslaget som vedlegg.

4	Bolstad Biltransport *v/Eilert Bolstad* Klaus Hanssens vei 24 Faster av gnr. 162, bnr. 89 07.02.2026.	1. Supplerende opplysninger fra Statsbygg tilsier at KHV 24 kan miste sin kjørbare adkomst fra Møllendalsveien. Bolstad Biltransport vil bli sterkt berørt av den foreslåtte reguleringsplanen. På gnr. 162 bnr. 89 står et stort næringsbygg, som leies ut. Felles for leietakere i gnr. 162 bnr. 89, er at man er avhengig av tilkomst med store biler. Dagens leietaker er Flex Bygg AS. Merknadsstiller viser til vedlagte bilde som viser typisk situasjon utenfor KHV24. Leietaker har bare store biler, og det er nødvendig behov for adkomst for svært store biler for leveranser mv.	1. Tatt til etterretning. Dagens trafikk til og fra KHV24 vil være problematisk for et nytt politihus siden trafikken vil passere bygget og dets funksjoner. Blant annet av sikkerhetshensyn ønsker ikke politiet ekstern biltrafikk forbi politihuset. Dette innebærer at KHV24 vil miste sin kjørbare adkomst fra Møllendalsveien. Planforslaget legger opp til at KHV24 får sin tilkomstveg fra Klaus Hanssens vei, angitt som f_KV4 i plankartet. Tilkomstvegen vil dimensjoneres for personbiler, men det vil være fysisk mulig å komme ned til eiendommen med større kjøretøy i spesielle tilfeller (f.eks. brannbil). For øvrig skal varelevering og renovasjon til KHV24 i en framtidig situasjon løses ved hjelp av en ny veglomme som planforslaget regulerer i Klaus Hanssens vei.
		2. All adkomst må gjøres fra Møllendalsveien, fordi det er en umulighet for slike biler å komme frem gjennom Klaus Hanssens vei. Klaus Hanssens vei er for det første svært smal. Det er trafikk i begge retninger, men bare plass til én personbil i bredden fordi beboere og andre brukere av eiendommene i Klaus Hanssens vei parkerer langs vegen. Derfor vil det være umulig å komme frem med slike biler som leietaker i KHV 24 er nødt til å ha adkomst for, både for ansatte, kunder og leverandører. Slike kjøretøy kan ikke komme frem til nr. 24 gjennom Klaus Hanssens vei. Den eneste mulige adkomst er avkjørselen opp fra Møllendalsveien.	2. Tatt til etterretning. Ref. kommentar til neste punkt.
		3. Videre er Klaus Hanssens vei fra Bergen kommune sin side vedtatt som vei med «rød asfalt». I en Bergens Tidende-artikkel fremgår det at Klaus Hanssens vei er en prioritert strekning i kommunens sykkelstrategi frem mot 2030. Line Reinertsen i Bymiljøetaten forklarer at *«Veien er en viktig innfartsåre for gående og syklende til Haukeland universitetssjukehus – en av Bergens største arbeidsplasser. Målet er å gjøre det tryggere og mer attraktivt å sykle her, både for ansatte og andre som ferdes i området.»* Det vises også til at det oppleves utrygt også for bilister å kjøre på den smale Klaus Hanssens vei. Kommunen fremhever altså direkte at Klaus Hanssens vei faktisk ikke er godt egnet selv for vanlig personbiltrafikk. Derfor er Klaus Hanssens vei vedtatt som en prioritert strekning for gående og syklende. Dette	3. Tatt til etterretning. Vi har fått en tilsvarende tilbakemelding fra Bymiljøeteten. Etaten er tydelig på at det ikke er ønskelig med tung trafikk, økt trafikk eller oppstilling for varelevering/renovasjon i kjørebanen i Klaus Hanssens vei. Planforslaget setter derfor begrensninger knyttet til utvikling av KHV24 når det gjelder virksomheter som genererer mye trafikk og/eller tung trafikk.

		underbygger med tyngde hvor vanskelig det er å kjøre i Klaus Hanssens vei med større biler. Nettopp derfor vil det å etablere adkomst for KHV24 gjennom Klaus Hanssens vei, for biler av den størrelse eiendommen behøver adkomst for (også større lastebiler og semitrailere), åpenbart også være i direkte strid med kommunens politikk der trafikken i Klaus Hanssens vei skal begrenses. Dersom trafikk med slike biler i det hele tatt hadde vært mulig, ville det også medført betydelig redusert trafikktrygghet for gående og syklende, og også for andre bilister som skal forsøke å passere en møtende lastebil eller semitrailer. 4. For KHV24, er det ingen tvil om at adkomst kun fra Klaus Hanssens vei vil medføre en betydelig reduksjon i eiendomsverdi. Eiendommen i nr. 24 vil bli langt mindre attraktiv for leietakere, dersom eneste adkomst er gjennom Klaus Hanssens vei. Dette vil igjen medføre redusert markedsverdi for vårt bygg. Vi vil da måtte stå igjen med leietakere som kun disponerer personbiler, og vårt bygg er et næringsbygg som åpenbart først og fremst er attraktivt for leietakere som driver virksomhet med større biler. 5. Merknadsstiller har som nevnt i møte med Statsbygg også planer om utvidelse av KHV24. I forbindelse med kontakt med potensiell leietaker, fikk vi for noen år siden utarbeidet et skisseprosjekt som viser en tenkt arealutnyttelse av tomten. Merknadstiller kan oversende tegninger og møtereferat fra oppstartsmøte med Bergen kommune, om det er ønskelig. Realisering av slike planer er avhengig av god adkomst og tilgjengelighet. Det at eiendommen blir henvist til å benytte Klaus Hanssens vei som eneste adkomst, vil derfor også ødelegge planene for slik utbygging. Også dette vil ha innvirkning på potensiell inntjening og markedsverdi for vårt bygg. På denne bakgrunn ber vi om at adkomst fra Møllendalsveien opprettholdes. Det bør være mulig å finne en løsning for dette.	4. Tatt til etterretning. Dette er et privatrettslig forhold mellom forslagsstiller og merknadsstiller. Det er gjennomført flere møter mellom merknadsstiller og forslagsstiller. 5. Siden Klaus Hanssens vei 24 inngår i planområdet, må planprosessen avklare hvilke utviklingsmuligheter det er hensiktsmessig å sikre for eiendommen gjennom reguleringsplanen. Trafikk- og adkomstsituasjonen, sett opp mot øvrig utnyttelse i planområdet, har vært viktige premissgivere. Planforslaget foreslår at KHV24 reguleres med kombinasjonsformålet tjenesteyting/næring/kontor, og med en utnyttelsesgrad som muliggjør ca. tre ganger mer bruksareal enn dagens situasjon.
5	Kalfarveien 99 v/Erik R. Frønsdal Klaus Hanssens vei 22 Gnr. 162, bnr. 88 08.02.2026	1. Dersom eksisterende adkomst fra Møllendalsveien til KHV22 fjernes vil det gi alvorlige konsekvenser for byggets bruk og eksisterende nøringsvirksomhet. Merknadsstiller legger til grunn at lovlig og etablert adkomst til KH22 fra Møllendalsveien skal stenges som følge av planforslaget, og at all trafikk til eiendommen henvises til Klaus Hanssens vei. Dette innebærer et reelt tap av tilkomst for eiendommen, og ikke kun en mindre justering av trafikkmønster. Merknadsstiller understreker at leietakerne i bygget, ALF og Bergen Golfsenter/onlinegolf.no, er helt avhengige av adkomsten fra Møllendalsveien for å kunne	1. Tatt til etterretning. I løpet av planprosessen har prosjektuviklingen vist at det vil være hensiktsmessig at KHV22 innløses og inngår som del av byggetomten for nytt politihus. Det er opprettet dialog mellom forslagsstiller og merknadsstiller vedr. erverv.

		drive sin virksomhet. Denne adkomsten er avgjørende for vareleveranser, logistikk og daglig drift.	
		2. Tilkomst via Klaus Hanssens vei er ikke en reell eller brukbar erstatning, blant annet som følge av gateutforming, trafikale forhold og det forhold at gaten er definert som sykkelprioritert gate. En omlegging av all næringsrelatert trafikk hit vil være lite forenlig med både gatefunksjon, fremkommelighet og trafikksikkerhet.	2. Tatt til etterretning. Ref. kommentar til punkt 1.
		3. Det følger av et klart rettslig utgangspunkt at når en eiendom mister lovlig tilkomst som følge av offentlige tiltak, utløser dette ekspropriasjon og erstatningsplikt, særlig der tilkomsten er nødvendig for å kunne bruke eiendommen til sitt formål, jf. plan- og bygningsloven § 16-1 og veglova § 53. Det er ikke tilstrekkelig for eksproprianten å vise til alternative adkomster dersom disse ikke gir en faktisk, funksjonell og brukbar tilgang til eiendommen.	3. Tatt til etterretning. Ref. kommentar til punkt 1.
		4. Videre skal erstatning dekke det fulle økonomiske tapet som følge av inngrepet, herunder tap av utleiegrunnlag og forringelse av eiendommens omsetningsverdi, jf. ekspropriasjonserstatningslova § 4. Dersom tap av tilkomst medfører at eiendommen mister en vesentlig del av sin verdi, kan det også foreligge rett til innløsning, jf. plan- og bygningsloven § 43 nr. 1 og fast rettspraksis.	4. Tatt til etterretning. Ref. kommentar til punkt 1.
		5. Merknadstiller viser også kort til at veglova § 53 stiller krav om at et slikt inngrep må være klart mer til gagn enn til skade, basert på en konkret og dokumentert interesseavveining. Etter vårt syn er det ikke redegjort for hvordan ulempene for KH22 og eksisterende næringsvirksomhet er vurdert eller vektlagt opp mot tiltakets samfunnsmessige nytte.	5. Tatt til etterretning. Ref. kommentar til punkt 1.
		6. På denne bakgrunn er det helt nødvendig at konsekvensene av å stenge adkomsten fra Møllendalsveien avklares fullt ut og tidlig i planprosessen. Planarbeidet må dokumentere løsninger som sikrer reell, varig og funksjonell tilkomst til Klaus Hanssens vei 22, og som ikke påfører eiendommen og leietakerne uforholdsmessige ulemper.	6. Tatt til etterretning. Ref. kommentar til punkt 1.

6	BIR AS *v/ Ingrid Sævold Moe, Wikborg Rein Advokatfirma AS* Møllendalsveien 31A Gnr. 162, bnr. 53 m.fl. 06.02.2026	1. Innledningsvis vil BIR påpeke at Statsbygg har igangsatt denne reguleringsprosessen, uten at BIR som grunneier i forkant ble informert om dette. Det har tidligere vært samtaler mellom BIR og Statsbygg om et mulig erverv av Eiendommen og i den forbindelse har Statsbygg hatt en rekke spørsmål om ulike forhold ved eiendommen, men det har ikke vært orientert om at reguleringsprosess ville starte opp, før denne faktisk ble startet. Samtalene om salg er nå avsluttet da Statsbygg ikke har vært villig til å tilby en pris som er i samsvar med BIR sine prisforventninger med utgangspunkt i verdivurdering.	1. Tatt til etterretning. Det pågår fremdeles en prosess mellom Statsbygg og BIR vedr. tomtekjøp.
		2. Å binde arealbruken ensidig til offentlig tjenesteyting når Statsbygg ikke vil erverve Eiendommen på markedsmessig riktige vilkår, er uakseptabelt. En slik regulering vil stride mot plan- og bygningslovens formål om bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner, jfr. pbl. § 1-1 første ledd. En regulering som låser en sentrumsnær tomt til et snevert formål som trolig ikke vil bli gjennomført, vil aktivt hindre samfunnstjenlig utnyttelse og effektiv ressursforvaltning.	2. Forslagsstiller er ikke enig i denne vurderingen. Et nytt politihus i Bergen er et viktig samfunnsmessig tiltak, og bygget vil kunne representere en viktig arbeidsplass på Møllendal. Planmyndighetene har anbefalt oppstart av planarbeid med formål å legge til rette for politihus på Møllendalsveien 31A.
		3. Plan- og bygningsloven § 1-1 fjerde ledd krever vekt på langsiktige løsninger og beskrivelse av samfunnsmessige konsekvenser. BIR stiller spørsmål ved om det er foretatt en vurdering av konsekvensene ved å reservere en sentrumsnær tomt til et formål som trolig ikke vil bli realisert. En langsiktig løsning som ivaretar lovens formål, vil være å videreføre sentrumsformål som sikrer samfunnstjenlig utnyttelse uavhengig av om politihuset realiseres. BIR vil derfor umiddelbart igangsette egen planprosess på Eiendommen som viderefører sentrumsformålet i områdeplanen.	3. Tatt til etterretning.
		4. BIR anmoder derfor om at kommunen unnlater å fastsette planprogrammet, jfr. pbl. § 12-9 tredje ledd, og ber om at kommunen heller ikke tar Statsbyggs planforslag opp til videre behandling, jfr. pbl. § 12- 11 første ledd.	4. Tatt til orientering.
		5. Det foreligger ingen avtale mellom BIR og Statsbygg om overdragelse av Eiendommen. Avstanden mellom partenes prisforestillinger er betydelig, og BIR vil ikke selge Eiendommen til under markedspris. Kommunen har etter plan- og bygningsloven plikt til å sørge for at planlegging skjer på et forsvarlig grunnlag. Dette innebærer at konsekvensene av planvedtak må være tilstrekkelig utredet og at reguleringsplanen må være realistisk gjennomførbar. Statsbyggs planinitiativ oppfyller ikke dette kravet, da planen forutsetter et erverv som ikke er sikret og som ut fra dagens situasjon ikke ser ut til å kunne bli gjennomført.	5. Tatt til etterretning.

		6. Det er i strid med effektiv og god ressursforvaltning å regulere til et svært snevert arealformål som offentlig tjenesteyting, når plan- og bygningsloven § 12-5 åpner for sentrumsformål og kombinasjon av flere formål, og når overordnede planer allerede legger til rette for slik fleksibilitet. Ettersom offentlig tjenesteyting inngår i sentrumsformålet, bør dette tillegges vekt i vurderingen av om en detaljregulering skal innsnevre formålet. Når det ikke foreligger tungtveiende grunner som taler for en slik innsnevring, bør detaljreguleringen opprettholde den fleksibiliteten som overordnede planer gir. Til støtte for dette vil vi fremheve at; - Formålet «offentlig tjenesteyting» er lite fleksibelt og vil legge uforholdsmessige begrensninger på Eiendommens fremtidige utviklingsmuligheter. Det foreligger ingen avtale med Statsbygg om kjøp av Eiendommen. BIR vil selge Eiendommen til den aktør som er villig til å betale markedspris, og som da vil utvikle Eiendommen til andre formål. - Eiendommen har en svært sentral beliggenhet, med kort avstand til sentrumskjernen, bybane, turområder og grøntarealer. I en situasjon hvor det er et tydelig politisk mål om økt boligbygging, blant annet gjennom regjeringens mål om 130 000 nye boliger innen 2030, fremstår det lite hensiktsmessig å låse en sentralt beliggende eiendom til utelukkende offentlig tjenesteyting som ikke vil bli realisert slik situasjonen er nå. Både områdereguleringen og KPA underbygger at Eiendommen egner seg til flere bruksformål. Det vil derfor være feil å bruke planressurser på en snever reguleringsplan som kun ivaretar ett tenkt prosjekt som trolig ikke vil bli realisert.	6. Tatt til etterretning. Det er i samfunnets interesse å ha et funksjonelt og moderne poltihus i nærheten av Bergen sentrum. BIR har selv tilbudt tomten til politiformål.
7	Kongelig Norsk Båtforbund Region Vest *v/Svein Erik Kvalvaag* 28.01.2026	1. Etter gjennomgang av planinitiativ og planprogram har KNBF RV et klart inntrykk av at forholdene relatert til det som kan betegnes som interessant for KNBF er ivaretatt. KNBF RV har derfor ingen videre kommentarer til tiltaket.	1. Tatt til orientering.

8	Syklistenes landsforbund *v/Kyrre Sørensen* 07.01.2026	1. Planområdet omfatter en viktig strekning for syklister, som binder sammen to av de mest brukte sykkelvegene, og adkomst til og fra sykehuset gjennom Klaus Hanssens vei. En stor gruppe syklister reiser til og fra studentboligene på Møllendal, og Syklistforeningen tror at en stor andel av ansatte ved politihuset vil benytte sykkel, blant annet gitt at det ikke skal etableres parkeringsplasser for ansatte.	1. Tatt til etterretning. I forbindelse med planarbeidet er det utarbeidet en mobilitetsplan som sier noe om forventet antall syklister som følge av tiltaket. Det legges ikke opp til bilparkering, så det er ventet at en andel av de ansatte vil sykle. Bygget skal ha ca. 600 personer samtidig på jobb, og et fåtalls besøkende. Det skal etableres 150 sykkelparkeringsplasser.
		2. Eksisterende sykkelveg langs Møllendalsveien har stort potensial. Nå har den en brå avslutning midt i og på begge endrer. Syklistforeningen ønsker å være med tidlig for å kunnne komme med løsninger og kompromisser som vil være det beste for begge parter.	2. Tatt til etterretning. I planforslaget er det lagt opp til at sykkelvegen på nordsiden av Møllendalsveien skal forlenges mot retning vest, fram til avkjørsel til Mekonomen. Dette vil representere en liten forbedring, men planen vil ikke realisere at sykkelvegen blir gjennomgående forbi Mekonomen, siden dette verkstedet har bevaringsverdi.
		3. I planområdet vil det bli veldig mange utrykninger fra den nye politistasjonen. Syklister vil som alle andre vike når det er utrykning, men trenger en separat sykkelveg hvor de ikke blir rammet hver gang det er utrykning ved at oppmerksomheten mot denne gruppen fra sivile kjøretøy reduseres. Ved manglende trygg og sammenhengende trase vil syklister bruke vegbanen. Det er viktige krysningspunkter ved kapellet, og det er trangt og vanskelig for syklister ved krysninger fra familiens hus, og bort mot legevakten. Her trengs det utbedringer før arbeidet starter med bygging av det nye politihuset.	3. Utrykning skjer stort sett fra patruljer ute i vegnettet, men kan selvsagt forekomme fra politihuset. Samspill mellom alle trafikantgrupper i situasjon med utrykning vil omtales i ROS-analyse/trafikknotat/mobilitetsplan.
		4. Da det ikke er sammenhengende sykkelvei videre fra bystasjonen inn mot sentrum, og da området snart blir en stor byggeplass (Bystasjonen, Griegakademiet og bystranden), tror vi mange vil velge å ta av fra den mest brukte sykkeltunnel i Bergen; Kronstadtunnelen, og ned mot Florida gjennom planområdet. Syklister melder til oss at dette området nå har høy utryggsfaktor og ikke er sammenhengende, samt at det er konflikter med gående og de som trener med løping rundt Store Lundgårdsvannet.	4. Tatt til etterretning. Eventuelle tiltak for for gående og for syklende er først og fremst vurderet for det aktuelle planområdet. Det er blant annet planlagt en gang- og sykkelforbindelse mellom Møllendalsveien og Klaus Hanssens vei.

		5. Det er veldig høy ÅDT for syklister i området, i alle døgnets timer. Viktige koblingspunkter er i nærheten. Oslo-standard kan imøtekomme dette bedre enn enkelte håndbøker, men det viktigste er å bygge sammenhengende. Med så høy ÅDT er det ikke gunstig å gå ned på standard eller søke om dispensasjon.	5. Tatt til etterretning. Menes det ev. standard på eventuelle nye løsninger?
		6. Nå er det konflikter med gående og syklister, mange velger derfor å sykle i vegbanen. Syklister trenger en sammenhengende trase, skjermet.	6. Tatt til etterretning.
		7. I byggeperioden må det gjøres tiltak for å skjerme syklister. Vi har sett for mange ganger at store kjøretøy mangler fokus, tid og sikt for myke trafikanter. Rekkefølgekrav og ROS-analyse for byggerperioden ønskes.	7. Tatt til etterretning. Vurdering av trafikksikkerhet i anleggsperioden vil følges opp videre i byggeplan.
		8. Krysset ved Møllendalsveien / Klaus Hansensvei er farlig for syklister. Det er ikke plass på fortau, krysset er uoversiktlig og det er dårlige siktlinjer. Her er det mye som tar fokuset til sjåførene. Samtidig må syklister finne en måte å krysse over til sykkelveier, som består i å krysse veibanen uten overgangsfelt. Her bør fart reduseres, og det bør sees på om innsnevring kan hjelpe under byggeperioden, evt. lysregulering. Det er også barnevogner på vei til familiens hus som presser selv gående ut av fortauet.	8. Det pågår arbeid på overordnet hold med fartsgrensejustering av gaten. Dette kan ikke tas i reguleringsplanen, men vil være en del av trafikkvurderingen. Trafikksikkerhet langs strekningen vil omtales i trafikknotatet og ROS-analyse.
		9. Støy fra elven/fossen kan ha innvirkning på om myke trafikanter der hører kjøretøy og utrykning. Dette gjelder særlig ved ekstra høy vannstand, da er det øredøvende.	9. Tatt til etterretning.
		10. Vegbanen er ikke dimensjonert for høy trafikk. Krysset ved Klaus Hansens vei må utbedres før utrykning gjøres der. Vi frykter ulykker dersom syklister er midt i den kaotiske kryssingen der når en bil med utrykning stresser allerede stressede sjåfører der.	10. Tatt til etterretning. Forhold ved utrykning vil framgå i trafikknotat/ROS-analyse, med forslag til avbøtende tiltak.
		11. Fartsgrensen på veien bør settes ned fra 40 til 30, og dette må gjøres før byggearbeidet begynner.	11. Tatt til etterretning. Reguleringsplanen kan ikke fastsette fartsgrense. Dette gjøres av andre instanser i egne prosesser. Vi er kjent med at vegmyndighetene, uavhengig av politihusprosjektet, vurderer å redusere fartsgrensen på Møllendalsveien fra 40 til 30 km/t.

		12. Dette er en populær rute for mange som jogger rundt vannet. Gående må ha tilstrekkelig plass til at det ikke blir konflikter med syklende. 13. Store kjøretøy med manglende sikt må ha hjelpepersonell ved krysninger og rygging. 14. Syklistforeningen er eneste instans som kun representerer syklistene, og ønsker derfor sterkt å kunne være med i prosessen for å ivareta den store brukergruppen i området.	12. Tatt til etterretning. 13. Tatt til etterretning. 14. Tatt til etterretning. Forslagsstiller tar kontakt med SLF ved behov. Generelt er det begrenset hvor mye dette prosjektet alene kan ta tak i overordnede svakheter med sykkelsystemet i området. Prosjektet fokuserer først og fremst på å utbedre forholdene for myke trafikanter i umiddelbar nærhet til tiltaket.
UTTALELSER FRA HØRINGSINSTANSER			
1	Eviny *v/Håkon H. Eikefet* 19.12.2025	1. I kommuneplanens arealdel for Bergen kommune er det vedtatt tilknytningsplikt for fjernvarme i hele konsesjonsområdet. Dette med hjemmel i plan og bygningsloven § 11-8 b, § 11-9 nr. 3 og § 27-5. Vi ber om at tilknytningsplikt vedtas i plan i henhold til plan- og bygningsloven § 27-5 første ledd. 2. Vi ber om at tilknytningsplikten tydelig fremgår i bestemmelsene for den enkelte reguleringsplan, og medtas i reguleringsplanen som en egen bestemmelse, utformet for eksempel som «Innenfor planområdet skal alle nye bygg, anlegg og hoved-ombygninger tilknyttes fjernvarmenettet». 3. Eviny Termo har etablert kritisk infrastruktur for fjernvarme i planområdet. Dersom forestående plan vil berøre eksisterende infrastruktur for fjernvarme oppfordrer vi til tidlig dialog for å finne de beste løsningene i fellesskap. Eviny Termo må varsles hvis det skal graves i nærheten av fjernvarmeledning. Les mer her: Tekniske beskrivelser av arbeid med fjernvarme | Eviny Termo 4. Som fjernvarmeleverandør i Bergen ønsker vi å bidra i en tidlig fase av prosjektet, slik at vi kan gi relevante innspill til valg av energiløsning for bygget.	1. Tatt til etterretning. Bygget vil kobles til fjernvarmeanlegg. 2. Tatt til følge. 3. Tatt til etterretning. Forslagsstiller har opprettet dialog med Eviny i forbindelse med prosjekteringsarbeidet. Det vil være behov for å legge om fjernvarmerøret på tomten. 4. Tatt til etterretning. Forslagsstiller har tatt intitiativ til dialog.

2	Bergen kommune Bergen Brannvesen *v/ Magne H. Olsen* 23.12.2025	1. Bergen brannvesen er en berørt part i denne saken og uttaler seg om forhold som kan ha innvirkning på rednings- og slokkeinnsatsen. Bergen brannvesen forutsetter at planområdet tilrettelegges for brannvesenets kjøretøy, samt tilstrekkelig slokkevannkapasitet. 2. Tilkomst for brannvesenet må ikke forringes til eksisterende bebyggelse i og rundt planområdet. Eventuelle veier og oppstillingsplasser over betongdekke eller parkeringsgarasje, må merkes tydelig for maks belastning. Skiltplan må utarbeides. 3. Brannvesenet presiser at det må være mulig å ventilere ut røyk fra eventuelle p-garasjer. Brannvesenet har begrensning på 50 meter med røykdykkerinnsats fra angrepspunkt. Er det mer enn 50 meter må det være flere innsatspunkter for innsats for røykdykkere. Det må være tilrettelagt slik at samband fungerer i eventuelle p-garasjer. 4. For en oversikt over tekniske spesifikasjoner vedrørende tilrettelegging henvises det til Bergen brannvesen sin veileder «Tilrettelegging for innsats for rednings- og slokkemannskaper». Dokumentet er tilgjengelig på Bergen kommune/innbyggerhjelpen. Brannvesenet ber om et møte om hvordan det er tenkt at brannvesenets tilkomst og tilrerettelegging skal ivaretas.	1. Tatt til etterretning. Tilkomst for brannbil, samt slokkevannskapasitet, vil hensyntas i det videre arbeidet med illustrasjonsplan og VA-rammeplan. 2. Tatt til etterretning.Tilkomst for brannbil vil opprettholdes. Andre setning i innspillet vil følges opp i senere prosjekteringsfaser. 3. Tatt til etterretning. Innspillet tas med i prosjekteringsarbeidet. 4. Tatt til etterretning. Møte med brannvesentet vil vurderes. Brannvesenet har for øvrig deltatt i to ROS-møter ifm. planarbeidet, og har i den forbindelse fått formidlet flere innspill.
3	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap *Automatisk tilbakemelding* 05.01.2026	1. Sender generell tilbakemelding uavhengig av plansak. Det er Statsforvalteren som skal følge opp at hensynet til samfunnssikkerhet er ivaretatt i plansaker. Statsforvalteren har også et ansvar for samordning av statlige innsigelser til kommunale planer. 2. Hvis det likevel er behov for direkte involvering av DSB i plansaken, bes det om at høringen sendes inn til DSB på nytt med tydelig angivelse av hvilket forhold det bes om DSBs uttalelse til.	1. Tatt til etterretning. 2. Tatt til etterretning. DSB vil involveres ved behov.
4	DEN NORSKE KIRKE Bergen kirkelige fellesråd *v/Else Fredriksen* 12.01.2026	1. <u>Innledning</u> Møllendal gravplass er en stille sone i byen og må ivaretas som det særlig sted som den er. Gravplassen er over 150 år og inneholder flere viktige alleer og som det bl.a. kommer frem av planinitiativet, er den en viktig grønn lunge for byen. Gravplassen og dens omramming er et kulturminne i seg selv.	1. Tatt til etterretning. Plangrepet er utformet slik at gravplassen skånes i størst mulig grad.

		2. Naboskap Gravplassmyndigheten i BKF forventer at et politihus kan være en god nabo til en gravplass og forventer et godt samarbeid og naboskap. Det må imidlertid tas hensyn til bruken av Møllendal gravplass og Møllendal lille og store kapell. En av utfordringene merknadsstiller ser i fremtiden er bruk av sirener ved utrykking. Ettersom det foregår seremonier alle hverdager mellom 9 – 15.30 og noen ganger kveld og helg vil det være behov for hensynsfull bruk av sirener ved utrykning. Merknadsstiller antar at det samme gjelder for boligene i området, men vil gjerne bli informert om hvilke retningslinjer som er gitt for bruk av sirener.	2. Tatt til etterretning. Politiet vil legge til rette for et godt samarbeid og informere BKF om bruk av sirener. Politiet tar hensyn til de som bor, har sin virksomhet, eller oppholder seg ved vegen. Det er tidligere anslått ca. 5 utrykninger pr. døgn, de fleste av dem kveld eller helg, altså utenom normal tid for seremonier. Sirene brukes dersom det anses som nødvendig og normalt ved kjøring mot rødt lys. Det er pt. ingen lysregulerte i kryss i nærheten av gravplassen eller kapellet.
		3. Byggehøyde Merknadsstiller ser for seg at nybygget vil rage en del i terrenget. Det får konsekvenser for opplevelsen ved bruk av gravplassen, men også for gravplassen som en viktig biotop. På bakgrunn av det ber vi om at konsekvensene for endringer i lys og skygge blir utredet.	3. Tatt til etterretning. Det er utarbeidet solstudier som viser hvordan nye volumer vil påvirke omgivelsenes sol- og skyggeforhold. Politihuset vil legges vest i planområdet, og med varierte byggehøyder. Skyggevirkningene på gravplassen vil derfor være begrenset.
		4. Buffer Etter gravplassforskriften § 2 1 ledd skal det være en buffer mellom gravplass og naboskap. I dag er en ganske høy mur, gjerder, delvis tette gjerder og store trær en del av bufferen mot naboen. Merknadsstiller mener at denne bufferen må styrkes mot gravplassen, både av hensyn til eksisterende naturverdier og med hensyn til de som deltar på gravlegging og som skal besøke gravene i ettertid.	4. Tatt til følge. Planforslaget stiller krav om etablering av buffersone mot Møllendal gravplass.
		5. Gjennomgang/fotgjengerforbindelse - Registrerer at det er ønske om en ny mulighet for gjennomgang fra Møllendalsveien, via gravplassen og inn på 162/53 for å forbinde Klaus Hanssens vei og Møllendalsveien. Gravplassmyndigheten i BKF er positiv til hensynsfull bruk av gravplassene og i Bergen er det tradisjon for at det er mulighet for å gå gjennom gravplassene her i byen, og ser på dette som en mulighet for hensynsfull bruk og en aktualisering av gravplassens mange roller både i sorg og i hverdag. Gravplassforskriften § 7 3 ledd har imidlertid en regel om at det ikke skal legges til rette for gjennomgangstrafikk på gravplasser og merknadsstiller tar forbehold om regional gravplassmyndighet; statsforvalteren i Vestfold og Telemark sine innspill i denne sammenheng.	5. - Tatt til etterretning. Planforslaget legger opp til at det skal etableres en ny gang- og sykkelsti gjennom planområdet, i østre del av Møllendalsveien 31. Det vil være mulig å etablere en forbindelse mellom ny gang- og sykkelsti og eksisterende gangveg vest i Møllendal gravplass.

		- Ettersom det er graver tett ved gangvegen er det ønskelig med en buffer mot gravfeltet og det er ikke ønskelig at det blir tilrettelagt for sykling. Sykkeltrafikk på en gravplass kan medføre farlige situasjoner for brukere og driftspersonell og kan oppleves som uverdig i gravferder og for de som besøker gravene. - På stedet hvor en eventuelt skal åpne for gjennomgang er det i dag natursteinsmur og støpejern/smijernsgjerde som begge er knyttet til gravplassen som kulturminne. En eventuell åpning må ta hensyn til dette. Gravplassforskriften § 7 1 ledd har også regler om at en gravplass skal være innrammet med gjerder og porter, noe som det må tas hensyn til også her. Den nye løsningen blir også en vesentlig endring av gravplassen etter gravplasslovens § 4 1 ledd. Denne endringen må vedtas i Bergen kirkelige fellesråds folkevalgte organ og regional gravplassmyndighet gjør det endelige vedtaket. Vi ser derfor for oss et fysisk / visuelt hinder som gjør at det ikke blir sykkeltrafikk og at de gående opplever at når de kommer inn på gravplassen, så kommer de inn på et helt særlig sted. 6. <u>Areal avsatt i KPA</u> Arealet som er satt av til grav- og urnelund i KPA og områderegulering på 162/53 har ikke tilkomst og er lite egnet til gravareal. Det er ikke behov for å anlegge nye gravfelt i overskuelig fremtid, ettersom Møllendal gravplass transformeres gradvis til urnegraver og graver i det vi kaller navnet minnelund (urnegraver med navneplater på felles minnesmerke.) I tillegg kan Solheim gravplass avlaste for gravbehovet i fremtiden. Den utfordringen merknadsstiller ser er at driftsarealene på gravplassen er små, men også her er det mulig å transformere tidligere gravareal til annen bruk, selv om det vil ta flere 10-år å gjennomføre slike endringer på en gravplass som er i bruk. Gravplassmyndigheten i BKF aksepterer at det nevnte arealet utgår som areal for grav- og urnelund, men vil foreslå for kommunen at det i arbeidet med ny KPA erstattes med tilsvarende areal i bydelene i sør eller vest.	- Tas til følge. Det legges ikke opp til at sykling skal foregå inne på gravplassen. Det skal etableres forbindelser for syklister innenfor Møllendalsveien 31A. - Tatt til etterretning. Til offentlig ettersyn er det illustrert en mulig utforming av arealet mot gravplassen. 6. Tatt til etterretning. Planforslaget vil medføre en omregulering av arealformålet som muliggjør utvidelse av gravlunden.

5	Luftfartstilsynet *v/Stine Mari Sørensen* 13.01.2026	1. Luftfartstilsynet ønsker å gjøre dere oppmerksomme på at Bergen helikopterplass, Grønneviksøren ligger i umiddelbar nærhet til det området hvor byggingen av det nye politihuset er planlagt. Helse Bergen HF har konsesjon til å drive og inneha landingsplassen frem til 30. mars 2034, eller til det ikke lenger foreligger en avtale om leie av arealene. Vi ber dere om å kartlegge og involvere lokale luftfartsinteressenter så tidlig som mulig i denne prosessen slik at konsekvensene for luftfarten kan belyses og tas hensyn til. Dette gjelder både Bergen helikopterplass, Grønneviksøren og evt. andre fly/helikopterselskaper som opererer i Bergensområdet. Luftfartstilsynet kan ikke se at dette er belyst i de dokumentene som ligger ute nå.	1. Tatt til etterrening. Politiet har løpende dialog med Luftfartstilsynet, Avinor og luftambulansen om bruk av droner. Det vil bli tatt intitiativ til en dialog knyttet til temaet i reguleringsarbeidet, og hensyn til Bergen helikopterplass.
6	Bergen kommune Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse (KRPF) *v/Ragnhild H. Kruger* 15.01.2026	1. Rådet finner det underlig at det ikke legges opp til noen besøkendeparkeringsplasser. Har det blitt gjort risikovurderinger i forhold til dette, f.eks. om det vil gjøre terskelen høyere for å fysisk anmelde lovbrudd? KRPF setter pris på at det skal opprettes HC-parkeringsplasser både for besøkende og for ansatte, men frykter at manglende besøksparkering skal medføre at personer som trenger det ikke oppsøker politihuset da det er en del som ikke kan ta offentlig transport uten at de kvalifiserer til å få HC-parkeringstillatelse. Dersom en har vært utsatt for en traumatisk opplevelse skal det mye til for at en tar offentlig transport til politihuset for å anmelde det. Det bør derfor planlegges for noen få besøksparkeringsplasser på området. 2. Det er viktig å ta inn over seg at tilbudet med dagens parkeringsmuligheter rundt nåværende beliggenhet for politihuset ikke vil være tilsvarende på ny lokasjon. Politiets ansatte som har småbarn og dermed er avhengig av bil for levering/henting i barnehage kan komme i en vanskelig situasjon. 3. Det står i beskrivelsen at dersom man får ansatte med behov for HC-parkering så vil man organisere dette i eksisterende parkeringsgarasje. Rådet er skeptisk til ordninger som kan oppfattes som at det blir mer krevende å ansette en person med funksjonsnedsettelse enn en uten. Det vil derfor være en fordel dersom det finnes HC plasser for ansatte, enten man har et behov i dagens situasjon eller ikke. 4. Rådet ønsker også å vite hva et fåtalls vil si, er det 1, 2 eller 3 HC-parkeringsplasser det er snakk om?	1. Politihuset vil ikke inneholde passkontor, som er den politifunksjonen som først og fremst genererer besøkende. Anmeldelser gjøres i dag i hovedsak digitalt, og digitaliseringen av tjenester er stadig i utvikling. Det er derfor begrenset i hvilken grad publikum trenger fysisk oppmøte ved politihuset. Planen regulerer nye veglommer langs Møllendalsveien som vil kunne fungere for hente/bringe, taxioppstilling og HC-parkering. 2. Tatt til etterretning. Prosjektet skal bidra til 0-vekstmål i trafikken, og det vil ikke legges til rette for ansattparkering. 3. Tatt til etterretning. Det kan legges opp til HC-parkering for ansatte i parkeringsgarasjen, dersom det er behov for det. 4. Det vil etablers to stk. Tilgjengelige HC-parkeringsplasser i ny veglomme langs Møllendalsveien.

7	Statsforvalteren i Vestland *v/Torgeir Flo* 20.01.2026	1. Statsforvalteren legger til grunn at planarbeidet vil bli utarbeidet i samsvar med overordnet plan og at det ikke er i strid med nasjonale føringer for arealpolitikken.	1. Tatt til etterretning. Tiltaket vil i all hovedsak være i tråd med overordnet plan. Unntaket gjelder et areal på litt over 2 dekar som i overordnet plan er avsatt til grav- og urnelund (utvidelse av Møllendal gravplass). Det er avklart med forvalter av Møllendal gravplass at det ikke er behov for dette arealet verken på kort eller lang sikt. Planmyndighetene har stilt seg bak dette.
		2. Vi minner om at alle planer etter plan- og bygningsloven skal inkludere vurdering av folkehelseperspektivet. Planleggingen skal være helsefremmende gjennom å fremme faktorer som styrker helse og livskvalitet, og som bidrar til å verne mot negative faktorer.	2. Tatt til etterretning. Tiltaket i seg selv vil være positivt for folkehelsen, da det vil forbedre politiets forutsetninger for å utføre sine viktige samfunnsoppgaver. Tema folkehelse vil for øvrig omtales i planbeskrivelsen.
		3. Statsforvalteren har i denne sammenheng merket seg at det i forslag til planprogram fremgår at prosjektet skal bygges opp under visjonen om at Bergen skal bli en aktiv og attraktiv by som skal utvikles som «Gåbyen» med en klimavennlig samfunnsutvikling, og som bygger opp under samfunnsmål som eksempel god folkehelse for alle. Vi finner det særlig positivt at det ikke legges opp til bilparkering for ansatte og besøkende da planområdet ligger tett på bybane, annen kollektivtransport og ved G/S-vei.	3. Tatt til etterretning. Det stemmer at det legges opp til at ansatte skal bruke kollektivtransport, gange eller sykkel til jobb.
		4. Vi minner ellers om at konsekvensene reguleringsplanen har for endret arealbruk skal vurderes i forhold til naturmangfold, og at dette må komme tydelig frem i planarbeidet.	4. Tatt til følge. Naturmangfoldet i tiltaksområdet er kartlagt og det er gjort vurdering etter naturmangfoldloven.
		5. Kommunene skal fremme samfunnssikkerhet i planleggingen. Pbl. § 4-3 setter derfor krav om utarbeidelse av ROS-analyse i alle plansaker, samt krav til håndtering av risiko i plan. ROS-analysen skal vise risiko og sårbarhet som har virkning for om arealet er egnet til utbygging, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. SF har merket seg at planområdet i tillegg til fare for stormflo også er omfattet av hensynsone forurenset grunn og at det derfor skal gjennomføres miljøtekniske grunnundersøkelser og utarbeides eventuell tiltaksplan.	5. Tas til følge. Det er utarbeidet en grundig ROS-analyse for planforslaget, og det er avholdt flere ROS-møter i løpet av planprosessen.

8	Statens vegvesen Transportforvaltning Vest 3 *v/Frode Aarland og Sigmund Bødal* 21.01.2026	1. Statens vegevesen har tidligere vært i kontakt med med Statsbygg og Politiet sammen med andre offentlige enheter om etablering av nytt politihus fir Bergen sentrum i Møllendalsveien. Ut ifra mottatt informasjon vurderer SVV at det er flere positive momenter med en lokalisering i Møllendalsveien, samtidig som lokaliseringen har noen utfordringer. Møllendalsveien har i dag varierende standard, og er på enkelte partier smal og uoversiktlig. Vegen har også et varierende tilbud for myke trafikanter og enkelte kryss/avkjørsler følger ikke dagens krav til utforming og sikt.	1. Tatt til etterretning.
		2. Det aktuelle området ligger et stykke unna hovedaksene for kollektivtransport. Når utbyggingen ikke legger opp til noe besøksparkering kan dette gi noe begrenset tilgjengelighet til området/det nye politihuset.	2. Tatt til etterretning. Nytt politihus vil ikke omfatte funksjoner som vil føre til stor pågang fra publikum. Bygget vil ikke innholde passkontor, som er den viktigste publikumsfunksjonen hos politiet.
		3. Det er flere næringsdrivende som har tilkomst fra Møllendalsveien, og i den sammenheng blir det parkert mellom Møllendalsveien og næringsbyggene. Det vil være utfordrende med tilfredsstillende siktsoner i dette området slik parkeringen finner sted i dag. Slik SVV oppfatter virksomhetene på stedet så vil det gjennom arbeidsdagen være inn- og utkjøringer fra næringsbyggene og ut i Møllendalsveien. Videre ser SVV at det er varierende standard for gående og syklende på strekningen med ulik grad av sikkerhet. Det må tas opp som en del av planen å få et helhetlig tilbud til disse trafikantgruppene på plass, slik at man kan ta seg fram til politihuset på en effektiv måte. Det er naturlig at dette inngår som et rekkefølgekrav i planen.	3. Tatt til etterretning. Det er utarbeidet en trafikkanalyse som ser på trafikksikkerheten langs Møllendalsveien, i dag og i fremtidig situasjon. Forslag til tiltak for å forbedre situasjonen framgår av planforslaget, og inkluderer blant annet etablering av nytt fortau langs politihustomten, forlengelse av sykkelfelt, innstramming av kryss mellom Møllendalsveien og Klaus Hanssens vei. I tillegg kan det vurderes å gjøre noen enkle tiltak langs Møllendalsveien i form av begrensning av kantparkering, oppstramming av avkjørsel ved Møllendalsveien 1.
		4. Det er ganske store trafikale utfordringer i kryssområdet i vest mot E39, med trase for Bybanen og biltrafikk mot Bergen sentrum og Laksevåg bydel, forutan inn- og utkjøring av området i Møllendalsveien. Særlig i morgen- og ettermiddagsrushet vurderer SVV det som utfordrende å ta seg fram her. I samme tidsrommet har også E39 lite kapasitet og det er ofte kø på dette vegnetten enten vegen har overbelastning eller som resultat av trafikale uhell. Dette gir trafikale utfordringer for myke trafikanter og bilister å ta seg fram til politihuset på en logisk og lettfattelig måte. Det bør vurderes om det er behov for noen parkeringsplass for publikum ved politihuset både for sykkel og for bil.	4. Tatt til etterretning. Det er utarbeidet en trafikkanalyse som kartlegger eksisterende avviklingssituasjon og ser på konsekvensene nyskapt trafikk fra politihuset vil gi, med forslag om eventuelle avbøtende tiltak. Politiet vil gå i dialog med Vestland fylkeskommune/Bybanen vedr. muligheter for tilpasning av signalregulering ved utrykningssituasjoner.

		5. SVV er kjent med at det for tiden pågår arbeid fra sentralt hold med fokus på nye fartsgrensekriterier. Møllendalsveien er i dag skiltet til et fartsnivå på 40 km/t. Det er grunn til å tro at dersom nye fartsgrensekriterier blir vedtatt at veger som denne vil få krav om fartsnivå på 30 km/t. Det kan utfordre trafikkavviklingen i Møllendalsveien og være i konflikt med nytte-/utrykningskjøretøy til og fra politihuset. 6. SVV vurderer at det må gjennomføres en trafikkanalyse for Møllendalsveien inkludert kryssområdet mot E39 i vest som har et kritisk blikk på trafikkavvikling og trafikksikkerheten for alle typer trafikanter. 7. SVV legger til grunn at sine faglige vurderinger blir tatt videre i reguleringsarbeidet. Vegnormal N100 med tilhørende håndbøker, samt Vegloven vil være viktige dokumenter i reguleringsarbeidet. 8. For at SVV skal kunne stille seg positive til reguleringsplanen når den kommer på offentlig høring må de trafikale utfordringene være løst på en tilfredsstillende måte.	5. Tatt til etterretning. Fartsgrenseendring vil være en del av trafikkvurderingene både med tanke på sikkerhet og fremkommelighet. Fartsreduserende tiltak må trolig til ved en slik endring. 6. Kryssområdet er omtalet i trafikkvurderingen, med fokus på avvikling og trafikksikkerhet for alle trafikantgrupper. 7. Tatt til etterretning. Håndboken vil legges til grunn for utforming av nye vegløsninger. 8. Tatt til etterretning. Trafikale utfordringer og forslag til tiltak framgår av trafikknotatet.
9	Bergen kommune Helsevernenheten *v/Hilde Marie Kjøs* 02.02.2026	1. Helsevernenheten forutsetter at trafikksikkerheten i forbindelse med utrykning og generell kjøring til/fra politihuset blir ivaretatt. 2. Det må sikres god tilgjengelighet for publikum og andre besøkende, og HC-parkeringsplasser i nær tilknytning til politihuset må sikres. 3. Planforslaget innebærer etablering av et stort bygningsvolum med inntil åtte etasjer. I referat fra oppstartsmøtet er det belyst at bygget kan gi utfordringer knyttet til skyggevirkning i tilliggende offentlige areal. Det er viktig å legge til rette for åpne byrom, som innbyr til ferdsel for gående og syklende.	1. Tatt til etterretning. Som del av planarbeidet er trafikksikkerheten i området rundt nytt politihus vurdert og det er foreslått noen tiltak. 2. Et nytt politihus vil ikke inneholde funksjoner, f.eks. passkontor, som skaper stor pågang fra publikum. En stadig økenbde andel løses digitalt. Det regulers for nye veglommer iMøllendalsveien som kan betjene henting/bringing av besøkende, samt HC-parkering for besøkende. 3. Tatt til etterretning. Planforslagets vedlegg synliggjør konsekvensene nye bygningsvolum vil gi for sol- og skyggeforholdene ved omkringliggende bebyggelse og utearealer.

10	Mattilsynet *v/Victor M. Horvath* 03.02.2026	1. Planområdet inkluderer en VA-tunnel med tilhørende teknisk infrastruktur, og det foreligger krav om at kjørbar adkomst skal opprettholdes i den videre planleggingen. Det er også registrert forurenset grunn på deler av tomten. Mattilsynet bemerker følgende: • Tiltak i nærheten av VA-tunnelen må gjennomføres slik at risiko for lekkasjer, innlekking og skade på ledningsnett unngås. • Massehåndtering i områder med forurenset grunn skal baseres på godkjent tiltaksplan for å hindre forurensningsspredning til vannmiljø eller kritisk infrastruktur. • Overvannshåndtering må utformes slik at avrenning i anleggs- og driftsfasen ikke skaper risiko for forurensning eller påvirkning av vannkvalitet. • Terrenginngrep og tung anleggstrafikk må gjennomføres slik at VA-tunnelens stabilitet ikke påvirkes negativt. • Mattilsynet forventer at forslagsstiller samarbeider tett med Bergen Vann, som vannverkseier, både i planlegging og gjennomføring av tiltak som kan berøre vannforsyningssystemet, slik at krav til sikker og hygienisk drift ivaretas.	1. Tatt til etterretning. Forslagsstiller har hatt tett dialog med Bergen Vann. Temaet vil redegjøres for i planforslaget.
		2. Planområdet har historikk med betydelige terrenginngrep og håndtering av masser, og utbyggingen vil kreve ny masseflytting. På denne bakgrunn anbefaler Mattilsynet at: • Masser som flyttes innenfor og ut av området håndteres slik at spredning av planteskadegjørere og ugress unngås, jf. krav til forsvarlig håndtering. • Entreprenør etablerer rutiner for rengjøring av maskiner og utstyr som brukes i kontakt med jordmasser, slik at innblanding eller spredning av skadegjørere ikke skjer ved transport. • Masser som kan være smitteførende eller inneholde uønskede planteskadegjørere ikke gjenbrukes ukritisk, men håndteres i tråd med gjeldende regelverk. • Det utarbeides en plan for kontrollert masselogistikk for å redusere risikoen for spredning av skadegjørere under anleggsarbeidet.	2. Tatt til følge. Dette vil hensyntas i anleggsfasen. Planarbeidet vil avklare om det er behov for særsklite reguleringsbestemmelser som sikrer at disse forholdene er ivaretatt.
		3. Mattilsynet gjør oppmerksom på at vi forbeholder oss retten til å fremme innsigelse seinere i planprosessen dersom forhold som berører drikkevann, plantehelse eller andre deler av vårt ansvarsområde ikke blir tilstrekkelig ivaretatt.	3. Tatt til orientering.
		4. Utover merknadene ovenfor har Mattilsynet ikke ytterligere innspill til planforslaget slik det foreligger. Samlet vurderer vi at planen kan gjennomføres uten uakseptabel risiko for drikkevann dersom krav	4. Tatt til etterretning.

		om rekkefølge, uavhengig kontroll, drift/vedlikehold og beredskap tydelig innarbeides og følges opp.	
11	Bergen kommune Byantikvaren *v/Rigmor Huus* Datert 05.02.2026	1. Planområdet omfatter verneverdig bebyggelse som forutsettes revet samt at det grenser til H570 bevaring kulturmiljø i KPA2018. Det er også H570 historisk veifar (KPA2018) gjennom deler av planområdet. Møllendalsveien 19 som er omfattet av H570 vil ikke bli berørt av tiltaket. All bebyggelse med adresse Møllendalsveien 31 forutsettes revet. 2. Volumskissene viser en stor sammenhengende «vegg» på 6-8 etasjer langs Møllendalsveien. Byantikvaren forutsetter av volumer blir bearbeidet, og bedret og tilpasset kulturmiljøet. 3. Det er viktig at kulturmiljødokumentasjon blir utarbeidet tidlig slik at det blir et nyttig grunnlagsdokument i forbindelse med dette arbeidet.	1. Tatt til etterretning. Vi er usikre på hvilken verneverdig bebyggelse Byantikvaren sikter til. Møllendalsveien 19 skal ikke rives. 2. Tatt til etterretning. Det er utarbeidet formingsveileder med prisipper for utforming. 3. Tatt til følge. Kulturminnedokumentasjon er utarbeidet og ble sendt inn til Byantikvaren den 16.02.2026 for godkjenning, og ble deretter revidert etter tilbakemelding fra Byantikvaren. Byantikvaren godkjente den 16.04.2026. Fram mot 2. gangs behandling vil det utarbeides rivningsdokumentasjon av bygg som skal rives.
12	Norges Vassdrags- og energidirektorat *v/Gert Vidar Høgseth* 06.02.2026	1. Generelle innspill til varsel om oppstart: - Viser til NVE sin kartbaserte veileder for reguleringsplan som omfatter alle fagområder som NVE skal ivareta. - Naturfareutredninger som er utarbeidet etter 01.01.2025 skal meldes inn til NVE. - Geotekniske grunnundersøkelser skal leveres til NGU via NADAG. - I plandokumentene må det gå tydelig fram hvordfan de ulike interessene er vurdert og innarbeidet i planen.	1. Tatt til etterretning. Planmaterialet vil redegjøre for hvordan fagområdene til NVE er ivaretatt. Det skal gjennomføres grunnundersøkelser parallelt med planarbeidet. Grunnundersøkelsene vil leveres til NGU via NADAG.

13	BIR Infrastruktur AS *v/Wenche-Mari Bliksås* 05.02.2026	1. BIR har ansvaret med de lovpålagte oppgavene knyttet til håndtering av avfall fra husholdninger i kommunen. Planforslaget legger ikke opp til nye boenheter, eller endring knyttet til eksisterende boliger. BIR har ikke ansvar for å håndtere avfall fra næringsvirksomheter, og gir dermed ikke uttalelser til planlegging av avfallsløsninger knyttet til ren næringsvirksomhet. 2. BIR gjør oppmerksom på at områdeplanen regulerer at det skal etableres et stasjonært avfallssug i felt o_KBA som skal håndtere husholdningsavfall og næringsavfall fra kombinasjonsbygg.Videre står det at renovasjonsløsning i o_KBA kan ses i sammenheng med felt SF2, og at feltet SF2 bør knytte seg til renovasjonsløsningen i Grønneviken.	1. Tatt til orientering. 2. Tatt til etterretning. Det er foreløpig vurdert at det ikke vil være hensiktsmessig å knytte politihuset og ev. andre aktører innenfor planområdet til renovasjonsløsningen som er planlagt for Grønneviken.
14	Bergen Vann *v/Sigmund Skibenes* 06.02.2026	1. Uttalelsen gir informasjon om eksisterende VA-situasjon i området. 2. Vann- og avløpsrammeplan må inngå som del av reguleringsplanen. Uttalalen lister opp hva som skal dokumenteres i VA-rammeplanen. 3. Det må i reguleringsbestemmelsene stilles krav om at VA-rammeplanen skal følges i det videre planarbeidet. 4. Tillatt minimumsavstand mellom offentlig ledningsanlegg og byggverk / fundamentering og lignende er minimum 4 meter ved normal leggedybde (1,5 meter). Ved større leggedybde må avstanden økes. Det tillates heller ingen oppfylling i ledningstraseen. 5. Overvannet skal håndteres ihht. Kommunedelplan for overvann. I denne saken kan overvann ledes direkte til Store Lungegårdsvann uten særskilte fordrøyningstiltak, men en må likevel sikre at andre eiendommer ikke blir skadelidende som følge av endret/økt avrenning fra planområdet. 6. Nybygg i planområdet kan påregne å få tilknytningsrett til kommunalt VA-nett fra Bergen Vann. Dersom private ledninger skal benyttes, forutsettes det at ansvarlig prosjekterende foretar en faglig vurdering av disse, og at en finner både kvalitet og kapasitet tilfredsstillende for en eventuell økt belastning forårsaket av ny tilknytning.	1. Tatt til orientering. 2. Tas til følge. VA-rammeplan er utarbeidet og positiv uttalelse fra Bergen Vann ble utstedt 19.06.2026. 3. Tatt til etterretning. Bestemmelsene sier at VA-rammeplanen er retningsgivende. Det kan være løsninger i VA-rammeplanen som har potensial for optimalisering i senere faser, derfor gjøres ikke denne bindende. 4. Tatt til etterretning. 5. Tatt til etterretning. 6. Tatt til etterretning.

		7. Øvrige innspill til prosjekteringsarbeidet: - Utbyggingsområdet skal tilrettelegges med slokkevannsuttak iht. VA-norm for Bergen kommune vedlegg B4. Vannledning frem til slokkevannsuttak skal overtas av kommunen ved Bergen Vann. Kommunal vannledning skal utføres i minimum Ø150 mm duktilt støpejern. - Det må sikres tilstrekkelig kapasitet og vanntrykk til uttak av slokkevannsuttak og om nødvendig må det bygges trykkøkningsanlegg. Trykkøkningsanlegg skal overtas til kommunal drift og vedlikehold. - Dersom det skal etableres sprinkleranlegg må ansvarlig prosjekterende vurdere hvilket trykk og vannmengde som vil være nødvendig til dette behov. Installering av alle typer sprinkleranlegg skal avklares med Bergen Vann i anmodning om forhåndsuttalelse. Det tillates ikke å installere trykkøkningsanlegg direkte på ledningsnettet ved etablering av sprinkleranlegg jfr. VA norm i Bergen kommune, vedlegg B4. Dersom det ikke er kapasitet på det kommunale vannledningsnettet til å levere ønsket vannmengde til sprinkleranlegget må det eventuelt bygges eget basseng. Kostander ved et slikt basseng må dekkes av tiltakshaver. - Avløpsvann som kan inneholde bensin, olje m.m. skal føres inn på nettet via oljeutskiller. - Eventuelt fettholdig avløpsvann skal føres inn på nettet via fettutskiller. - Før tilknytningsrett til kommunalt vann- og avløpsnett kan gis, må det dokumenteres at tiltakshaver har sikret seg nødvendige rettigheter / erklæringer for å legge ledninger over annen manns eiendom, og for tilknytning og felles drift og vedlikehold av private fellesledninger. Disse vedlegges anmodning om forhåndsuttalelse til Bergen Vann.	7. Tatt til etterretning. Innspillene tas med inn i videre prosjektering.
15	Vestland fylkeskommune *v/Sigrid Bjercke* 10.02.2026	1. Det er positivt at det er startet opp planarbeid for nytt politihus i Bergen, noe som vil være positivt for heile regionen, og vil kunne styrke politiet sine tjenester. 2. Reguleringsplanen skal legge detaljerte rammer for framtidig utvikling av delområdet i samspill med resten av Møllendalsområdet. Det vil i denne sammenheng være essensielt å vurdere konsekvensane av planen ved full utbygging/ transformasjon og ikke bare konsekvensar av et nytt politihus, slik det blir lagt opp til i planprogrammet. I planprogrammet blir utredningsbehovet knyttet til *prosjektet* eller *tiltaket* eller *byggets*	1. Tatt til orientering. 2. Tatt til etterretning. Planforslaget setter rammer for videre utvikling av nabotomten til det framtidige politihuset, Klaus Hanssens vei 24. Denne tomten kan uvtikles med et større volum, men nye virksomheter skal ikke være støyende, forurensende, eller skape mye trafikk og/eller tungtrafikk.

		utforming. VLFK legger til grunn at planprogrammet blir endret til å omfatte samlede konsekvenser av reguleringsplanen.	
		3. Planprogrammet viser ikke til regionale planar og retningslinjer og VLFK ber om at Utviklingsplan for Vestland blir tatt inn, og at planarbeidet blir vurdert i forhold til Regional plan for attraktive senter, som har hovedmål: *Hordaland skal ha attraktive senter som fremmer livskvalitet, robust næringsliv og miljøvennlig transport. Senteret skal tilrettelegge for vekst i hele fylket.* og delmål: *- Sentrumsområdet skal vere tett utbygd innanfor ein gangbar kjerne* *- Sentrumsutvikling skal byggje på stadens historie, særpreg og landskapstrekk* *- Sentrum skal ha høg arkitektonisk kvalitet og inkluderande møteplassar* Retningsliner for forvalting 3.1: Nyetablering av statlige, fylkeskommunale og kommunale tjenester som er besøksintensive skal planlegges i eller nært sentrum av senter definert i regional plan eller kommuneplan.	3. Tatt til etterretning. Denne planen er listet opp i planbeskrivelsen, men det er her snakk om etablering av et formålsbygg som har en spesifikk funksjon.
		4. Byutvikling Senter med et mangfold av tilbud er attraktivt for brukerne og gjør at ulike funksjoner kan dra gjensidig nytte av hverandre. Samlokalisering er god arealutnyttelse, og gjer det mulig for virksomheterr å samarbeide om tjenester og fellesfunksjoner og vil kunne trekke til seg annen aktivitet og byliv. Utbygging i planområdet er i hovedsak i offentlig eie, men i oppstarvarsel er det ikke vist plan eller ambisjon for annet enn nytt politihus. VLFK oppfordrer Bergen kommune og Statsbygg å vurdere potensialet for transformasjon og byutvikling, som følger opp nasjonale, regionale og kommunen sine egne mål om god byutvikling gjennom samarbeid. VLFK vil i det vidare legge vekt på at planforslaget legger til rette for god urban struktur, hvordan bygg er organisert i forhold til hverandre, gjør at det er lett å orientere seg og ferdes i gater og rundt eller mellom bygninger.	4. Tatt til etterretning. Et politihus er ikke egnet for sambruk, og kan ikke sidestilles med andre nye offentlige bygg som har denne kvaliteten. Bygget vil likevel være et viktig bidrag til utviklingen av Møllendal ved å være en stor og viktig arbeidesplass. Byggenes organisering, struktur og skala er omtalt i planforslaget inkl. formingsveileder. Det er også lagt føringer for utvikling av Klaus Hanssens vei 24 som gjør at denne tomten kan få bedre utnytting, samtidig som nytt bygg skal være tilpasset omgivelsene både i form av utforming og bruk.
		5. Dokumentasjon av kulturminne og kulturmiljø skal gjøres på et tidlig stadium i all arealplanlegging. VLFK ber om at eventuelle kulturminneinteresser blir omtalt, verneverdiene vurdert og tatt hensyn til i det videre planarbeidet. Dersom tiltak er i konflikt med nasjonale eller vesentlige regionale kulturminneinteresser kan VLFK vurdere å reise innsigelse til planforslaget. VLFK anbefaler tiltakshaver å gå i dialog med kulturmiljøsmyndighetene for å	5. Tatt til følge. Kulturnminnedokumentasjon er utarbeidet og er godkjent av Byantikvaren i Bergen.

		synleggjøre konfliktområdene og om mulig finne løsinger som kan minske konfliktpotensialet før planen blir lagt på høring.	
		6. Området inngår i en transformasjon av Møllendal fra industri til sentrum og boligutvikling. Blanding av hageby og villabebyggelse og ny bebyggelse må ta hensyn til overordnet bygningsstuktur. Dette gjelder både den nære bygningsstrukturen og det overordnede som er sterkt knyttet til landskapet. De nære omgivelsene står sentralt her, men det må og legges vekt på det store landskapsrommet med Bergensdalen, Store Lungegårdsvann, Møllendalselva og bylandskapet. Ved planlegging og utforming står således siktelinjer sentralt. Forholdet mellom private boliger og offentlig bygg/næring må og hensyntas. Det blir særlig viktig å vektlegge tilpasning med volum og høy arkitektonisk kvalitet. Ny bygningsmasse må ta hensyn til eksisterande bygningsmasse.	6. Tatt til etterretning. Disse hensynene er vurdert som del av utviklingen av arkitektonisk konsept og formingsveileder.
		7. VLFK kjenner i dag ikke til automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet, og potensialet for funn av hittil ikke kjente fredete kulturminner er vurdert å være lav.	7. Tatt til orientering.
		8. Under kapittel 3.1 i planprogrammet, Statlege retningslinjer, ber VLFK om at man omtaler Stortingsmelding 16, (2019- 2020), *Nye mål i kulturmiljøpolitikken — Engasjement, bærekraft og mangfold*. I Stortingsmeldinga blir kulturmiljø vektlagt som en del av bærekraftig by- og stedutvikling. Den fastsetter nye nasjonale mål og ny kulturmiljøpolitikk, der kulturmiljøbegrepet understreker helhet og sammenheng fram for enkeltobjekt.	8. Tas til følge. Dette er lagt inn i planprogrammet.
		9. <u>Trafikkanalyse</u> Det må utarbeides en trafikkanalyse for å kartlegge dagens og framtidig trafikkmengder, fordeling mellom trafikantgrupper og kapasitet i kryss. Trafikkanalysen skal inkludere rundkjøring ved fylkesveg 5332/584. En trafikkanalyse skal blant annet vise: • Hvordan planen påvirker trafikkstrømmer • Behov for nye tiltak på vegnettet • Om eksisterende infrastruktur har tilstrekkelig kapasitet	9. Tatt til etterretning. Det er utarbeidet trafikkanalyse/mobilitetsplan som tar opp disse forholdene.
		10. <u>Plassering og utforming av nødvendige tiltak knyttet til fylkesveg (kryss, avkjørsler, busslommer, tilbud til myke trafikantar m.m.)</u> Her må en vurdere hvor og hvordan tiltak som kryss, avkjørsler, busslommer, gangfelt og gang- og sykkelvegar skal plasseres og utformes. Målet er å sikre god trafikksikkerhet, trafikkflyt og framkommelighet for alle trafikanter. Vurderingene må bygge på	10. Tatt til etterretning. Det skal etableres nye avkjørsler til til politihustomten, men dette er fra kommunal veg. Plan- og profiltegninger for dette er utarbeidet og løsnigner er diskutert med Bymiljøetaten i løpet av planprosessen. Det er ikke behov

		Statens vegvesen sin handbok N100 Veg- og gateutforming, og eventuelle fravik må være godkjente av vegeier. Tiltakene må tegnes inn i planen med tilstrekkeleg detaljnivå til at de kan vurderes både teknisk og arealmessig.	for tiltak på fylkeskommunal grunn, men det vil opprettes dialog mellom politiet og Vestland fylkeskommunen/Bybanen vedr. muligheter signalregulering.
		11. <u>Forholdene for myke trafikanter mellom varslet planområde og nærliggende målpunkt (f.eks.. bussholdeplasser, skole m.m.)</u> Det må utredes hvordan fotgjengere og syklister kan ferdes trygt til nærliggende bussholdeplasser, skoler, barnehager, idrettsanlegg og lignende. Vurderingane bør omfatte: • Behov for fortau, gang- og sykkelveg og planskilt kryssing. • Trafikksikkerhet og universell utforming • Hvordan tiltaket påvirker dagens bevegelsesmønster. Dette er særlig viktig for barn og andre sårbare trafikanter.	11. Tatt til etterretning. Dette er omtalt i trafikknotatet, og eventuelle tiltak vil også framgå. Eventuelle tiltak må likevel stå i rimelig stil til det planlagte formålet.
		12. <u>Særlige forhold med tanke på trafikksikkerhet</u> Det må gjøres en helhetlig vurdering av hvordan planforslaget påvirker trafikksikkerheten, både for kjøretøy og myke trafikanter i området. Eventuelle ytterlegare tiltak som kan vurderes: • Fartsdempende tiltak • Sikrere overganger • God belysning og siktforhold • Trafikksikkerhet bør omtales som egne tema i planomtale, ROS-analyse og konsekvensutredning.	12. Tatt til etterretning. Trafikksikkerhet vil være tema i trafikknotat og ROS-analyse. Eventuelle tiltak for å forbedre trafikksikkerheten vil drøftes i disse dokumentene.
		13. <u>Parkeringsdekning og behov</u> Planen skal vise tilstrekkelig parkeringskapasitet for det man planlegger for (boliger, næring og offentlig tenesteyting). Man bør i den sammenheng vurdere: • Behov for bil- og sykkelparkering • Krav i kommuneplanens parkeringsnorm • Tilgjengeleghet for bevegelseshemmede • Løsingar som ikke går utover trafikksikkerheten	13. Hva som er tilstrekkelig parkeringskapasitet er et vurderingsspørsmål. Prosjektet ønsker å bidra til kommunens 0-vekst mål for biltrafikk og støtte opp under strategiene for sykkel og gange. Planområdet har god tilgang til kollektivtransport. Det henvises til mobilitetsplanen som følger planforslaget som vedlegg.
		14. <u>Behov for rekkefølgjekrav</u> Rekkefølgjekrav sikrer at nødvendige tiltak (f.eks. gangveg, kryssutbedring, støyskjerm) blir gjennomført før nye bygninger tas i bruk. Det må vurderes: • Hvilke tiltak som må stå ferdig før byggestart.	14. Tatt til etterretning. Det er knyttet rekkefølgekrav til etablering av nye gangsystemer omkring politihuset.

16	Bergen kommune Bymiljøetaten *v/Tine M. Neverdal* 11.02.2026	1. Beliggenhet, tilkomst og utrykning Bymiljøetaten (BME) ber om at planarbeidet i tidlig fase vurderer om den foreslåtte plasseringen av politihuset er egnet for formålet. Etter vår innledende vurdering er det flere forhold vedrørende infrastrukturen som gjør området mindre egnet. 2. Politiet har en viktig samfunnsfunksjon, og må være godt tilgjengelig for publikum. BME stiller spørsmål ved om den foreslåtte plasseringen av politihuset er tilstrekkelig tilgjengelig for publikum, deriblant om det bør være tilgang til offentlig parkering i rimelig nærhet. BME vil påpeke at de nærliggende utbyggingsfeltene er planlagt med lav parkeringsdekning, slik at det i liten grad kan legges til grunn at politiets kunder kan benytte parkering i nærområdet. I dag vil det være Bystasjonen og Solheimsviken som er nærmeste reelle parkeringsmulighet. Selv om flere av politiets publikumsfunksjoner nå betjenes digitalt, er det etter vårt syn viktig at politihuset er lett tilgjengelig, spesielt for mennesker som står i vanskelige situasjoner. 3. Alle aktuelle utrykningstraseer mot hovedvegnettet må vurderes konkret. BME er kjent med at politiets utrykningskjøretøy i stor grad allerede er ute på veinettet når utrykning starter, men det vil likevel bli en del utrykning direkte fra politihuset. I forbindelse med utrykning er BME bekymret for situasjonen i vestre del av Møllendalsveien, fra avslutningen av sykkelvegen ved gnr. 162 bnr. 48 og frem til rundkjøringen i Strømmen. På denne strekningen er det en krevende trafikal situasjon, med busstopp, smale fortau, flere gangfelt, kryss med sykkeltrase og innkjøring til parkering over fortau. Samtidig er det en bakketopp på vegen, slik at det er dårlig sikt mot møtende trafikk i motsatt kjørefelt. Den signalregulerte kryssingen av bybanesporet kompliserer forholdene ytterligere. I dette området er det ikke areal for andre trafikanter å vike unna, uten å kjøre opp på det smale fortauet. Spesielt krevende vil det bli når utrykning skjer på tidspunkt med mye trafikk. Etter BME sitt syn er det uheldig å plassere politihuset på et sted der utrykning kan medføre farlige/krevende situasjoner for øvrige trafikanter. BME ber om at det gjøres en ROS-analyse som ser nærmere på dette forholdet, og sikrer at trafikksikkerheten vurderes og ivaretas i tilstrekkelig grad.	1. Tatt til etterretning. Tomten er valgt gjennom en silingsprosess, der Møllendalsveien 31A framstod for politiet som det beste alternativet. 2. Tatt til etterretning. Politihuset vil i begrenset grad inneholde funksjoner som krever fysisk oppmøte, og tiltaket vil således ikke være et målpunkt for publikum. Prosjektet skal støtte opp under 0-vekstmålet for biltrafikk og fremme økt bruk av sykkel og gange, det vil si at det ikke skal legges opp til parkeringsplasser for ansatte. Besøkende kan hentes og bringes via ny veglomme i Møllendalsveien. Det planlegges også en veglomme i Møllendalsveien som skal være reservert til offentlig tilgjengelig HC-parkering. 3. Tatt til etterretning. Trafikksikkerhet omtales i trafikknotat og ROS-analyse.

		4. Utbyggingen vil medføre en betydelig økning i antall myke trafikanter til området, spesielt ansatte på politihuset. BME ber om at det utarbeides en trafikk- og mobilitetsplan for området, for å vurdere om forholdene for gående og syklende har tilstrekkelige kvaliteter, og evt. behov for utbedring. Mulighet for stenging for kjøring over fortau bør vurderes i saken. Øvrig planlagt utbygging i området må inkluderes i tallmaterialet for trafikk- og mobilitetsplanen. BME stiller spørsmål ved om lokaliseringen og parkeringsdekningen er tilstrekkelig god til publikumsgenererende virksomhet f.eks. ifm. utstedelse av pass og ID-kort.	4. Tatt til etterretning. Fremkommelighet og trafikksikkerhet for gående og syklende framgår av trafikknotat og mobilitetsplan.
		5. Møllendalsveien har i dag fartsgrense 40 km/t. Det må påregnes at fartsgrensen på deler av veien kan bli redusert til 30 km/t, med fartsdempende tiltak, dersom fartsgrensekriteriene endres og/eller forholdene langs veien tilsier dette. Avkjørsel til politihuset bør ligge på rettstrekning, med god sikt i begge retninger. Avkjørsel i innerkurve bør unngås. Politihuset bør utformes slik at hovedinngangen ligger nær et gangfelt, og vurderes i forhold til naturlige gangstrømmer. Møllendalsveien må reguleres ut fra krav i Statens vegvesens håndbøker.	5. Tatt til etterretning. Det har vært dialog med Bymiljøetaten om løsninger underveis i planprosessen.
		6. Klaus Hanssens vei ligger på sørsiden av planområdet. Denne vegen er en del av sykkelnettet, og er nylig etablert som sykkelprioritert gate. I denne gaten bør mengden biltrafikk være begrenset, og BME ber om at det i planarbeidet ikke planlegges for økt trafikk her. Varelevering til næringseiendommene bnr. 88 og 89 bør primært ha tilkomst fra den private internveien fra Møllendalsveien. Det er begrenset mulighet for stopp og parkering i Klaus Hanssens vei, og det kan ikke planlegges for varelevering direkte fra denne gaten.	6. Tatt til etterretning. Planforslaget legger opp til at dagens trafikk fra Klaus Hanssens vei 22 inn på Klaus Hanssens vei vil fjernes. Trafikk til Klaus Hanssens vei vil derimot flyttes fra Møllendalsveien til Klaus Hanssens vei, på grunn av endrede adkomstforhold. Trafikkmengden som totalt sett vil benytte Klaus Hanssens vei er vurdert til å være lik eller mindre som dagens sitausjon. For å unngå at varebiler og renovasjonskjøretøyer stopper i kjørebanen legger planforslaget til rette for at det kan etableres en ny veglomme i Klaus Hannsens vei.
		7. <u>Hensyn til fremtidig strandpark</u> Planinitiativet innebærer etablering av et stort nytt bygningsvolum. Det blir fremhevet at dette ikke vil være til hinder for sikt for boligene, oppe på høyden, i bakkant av planområdet. Byggehøyden vil imidlertid også ha betydning for solforholdene i den fremtidige offentlige strandparken ved Store Lungegårdsvann. I reguleringsplan for Møllendal vest er bygningsvolumene utformet slik at store deler av Strandparken har sol, både om morgenen og på ettermiddagen. Med hensyn til oppholdskvalitetene og	7. Tatt til etterretning. Ved å anvende en større grunnflate (Møllendalsveien 31 og Klaus Hanssens vei 22) for politihuset gir det bedre muligheter for å differensiere byggehøydene og tilpasse høydene ut fra omkringliggende bebyggelse og solforhold i Strandparken. Det er valgt en noe lavere høyde for volumet som ligger nærmest

		attraktiviteten til parken er det avgjørende at nye bebyggelse ikke forringer solforholdene i parken.	den framtidige Strandparken, for å redusere skyggevirkningene.
		8. <u>Naturmangfold og friluftsliv</u> Bymiljøetaten er positive til gjenbruk av grå arealer. Dette er i tråd med overordnede føringer om arealeffektiv planlegging og bevaring av naturområder. Den aktuelle eiendommen grenser til funksjonsområde for store, gamle trær i østlig retning, Møllendal gravplass. I dette området er det også jf. Naturbase registrert flere rødlistede fuglearter. Møllendal gravplass er i tillegg registrert som viktig friluftslivsområde. BME ser positivt på at det planlegges for vegetasjonsbuffer mellom tiltaksområdet og Møllendal gravplass, dette kan bidra til å redusere negative nær- og fjernvirkninger av tiltaket. Det er også positivt at det settes mål om å tilrettelegge for grønnstruktur som skal knytte sammen fremtidig parkanlegg langs Store Lungegårdsvann og Møllendal gravplass.	8. Tatt til orientering.
		- Det er kartlagt trær i planområdet som er store/gamle og rødlistede, disse bør søkes bevart i videre planprosess. Dersom trær må felles bør det settes som en bestemmelse at disse skal erstattes med to-tre nye trær. Dette vil bidra til å opprettholde og mulig styrke det biologiske mangfoldet i planområdet.	- Tatt til etterretning. Dersom store trær skal fjernes skal det etablers minimum tre nye trær per tre som fjernes. Nye trær skal ha stammeomkrets på minimum 20 cm og skal etableres innenfor planområdet.
		- Ettersom planområdet i dag stort sett er grå arealer, er det gode muligheter for å øke det biologiske mangfoldet ved å planlegge for blågrønne løsninger internt i planområdet. BME vil anbefale tiltakshaver å tilrettelegge for blågrønne og hekkevennlige takflater.	- Tatt til etterretning. Konseptet legger opp til at østre del av planområdet skal ha et grønt preg. Videre skal det innføres grønne elementer mot Møllendalsveien. Takutforming vil vurderes nærmere i senere faser.
		- Tiltaket ligger nært Store Lungegårdsvann som nylig har fått ny sjøbunn og en forbedret økologisk tilstand. Det må sikres at gjennomføring av tiltaket ikke fører til skadelig avrenning og forurensning til vannet.	- Tatt til etterretning. Det er lagt inn en reguleringsbestemmelse som adresserer dette forholdet.
		9. <u>Fremmede arter</u> Det må stilles krav til at fremmede skadelige arter håndteres på en aktsom måte, i tråd med krav i naturmangfoldloven § 28 og tilhørende forskrift om fremmede. I henhold til forskriften har tiltakshaver blant annet plikt til å påse at en ikke medfører utilsiktet spredning av slike organismer.	9. Tatt til følge. Det er lagt inn en reguleringsbestemmelse som ivaretar dette.

		10. <u>Renovasjonsløsning</u> Renovasjon bør planlegges tidlig i planprosessen. I reguleringsplan for Møllendal vest forutsettes det etablering av felles rørbasert renovasjonssystem for både næring og bolig i Grønneviken. Renovasjonsterminalen skal samlokaliseres med pumpestasjonen i felt KBA i Møllendal vest. Den ny politistasjon kan og bør derfor knytte seg til den rørbaserte løsningen. Utbyggerne i de respektive feltene bør detaljere løsningen, inkludert plassering av nedkast i fellesskap. Tidsperspektivet for utbyggingen i Grønneviken er ikke avklart, og planen bør sikre gode og trafikksikre løsninger for en midlertidig situasjon.	10. Tatt til etterretning. Det er vurdert at det av flere grunner (type avfall, framdrift, kostnader m.v.) ikke er hensiktsmessig å koble politihuset på felles bossug.
		11. <u>Klima</u> Prosjektet har høye klimaambisjoner, og det er ønskelig at dette videreføres i prosjektet. På grunn av nærhet til Store Lungegårdsvann må havnivåstigning vurderes som en del av planarbeidet.	11. Tatt til følge. Havnivåstinging kombinert med stormflo har vært premissgivende for fastsetting av byggsikker grunn for nytt politihus.
		12. <u>Rivning av eksisterende bebyggelse</u> Det fremgår av planinitiativet at «All eksisterende bebyggelse innenfor Møllendalsveien 31 er forutsatt fjernet. Bygningsmasse som skal fjernes er i størrelsesorden 1 600 m2 BRA». Det bør jobbes for at materialer av god kvalitet gjenbrukes i planområdet, eventuelt at man søker ut i regionen for å finne andre prosjekter materialene kan gjenbrukes.	12. Tatt til etterretning. Dette vil vurderes i videre prosjektering.
		13. <u>Uttak av masser</u> Det er forventet at det vil bli behov for uttak av masser, siden planområdet har høydeforskjeller av betydning. Så langt det er mulig bør massene gjenbrukes lokalt i prosjektet eller regionen. I det videre arbeidet man prøve å minimere uttaket av masser så mye som mulig.	13. Tatt til etterretning. Det er utarbeidet klimagassregnskap som del av planforslaget. Behov for uttak av masser vil vurderes opp mot andre hensyn. For å sikre god terrengtilpasning av nytt politihus vil det være behov for å ta ut en del masser. Faktisk uttak vil avklares gjennom videre prosjektering.

Merknadskart

